

1. ΜΙΚΡΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΣΕ ΑΓΡΙΕΣ ΤΡΙΚΥΜΙΕΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 06/11/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 06/11/2022

Σελίδα: 26

Εμμανουέλα Δούση

Φέτος συμπληρώθηκαν 30 χρόνια από την υπογραφή της πρώτης διεθνούς συμφωνίας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή συγκέντρωσε πολύ μεγάλη αποδοχή, καθώς την υπέγραψαν σχεδόν όλα τα κράτη του κόσμου. Το κείμενο αυτό αναγνώρισε τη σημασία του προβλήματος, την ανθρωπογενή προέλευσή του και την ανάγκη να ληφθούν μέτρα, αφήνοντας όμως τις λεπτομέρειες εφαρμογής να ρυθμιστούν αργότερα μέσα από διαπραγματεύσεις και συμπληρωματικές συμφωνίες στο πλαίσιο ενός μηχανισμού που το ίδιο το κείμενο δημιούργησε, τις ευρύτερα γνωστές COP (Conference of the Parties - διασκέψεις των συμβαλλομένων μερών). Έτσι χάθηκε πολύτιμος χρόνος. Αν τα κράτη είχαν αρχίσει να μειώνουν τις εκπομπές τους από τη στιγμή που επιτεύχθηκε η επιστημονική συναίνεση για την κλιματική αλλαγή, τα αέρια και τις επιπτώσεις της, δεν θα είχαμε οδηγηθεί στη σημερινή κατάσταση. Οδεύουμε ολοταχώς σε αύξηση της θερμοκρασίας στους 3 βαθμούς Κελσίου μέχρι το τέλος του αιώνα, μακριά από τον στόχο της συμφωνίας, δηλαδή να συγκρατηθεί η μέση θερμοκρασία της Γης σε ανεκτά όρια.

Τι δεν πήγε καλά; Δύο είναι οι βασικοί λόγοι. Ο πρώτος συνδέεται με μια ατυχή συγκυρία. Η αφετηρία της διεθνούς συνεργασίας για το κλίμα συνέπεσε με το παγκόσμιο άνοιγμα των αγορών και την απελευθέρωση των κανόνων του διεθνούς εμπορίου. Η ραγδαία αύξηση της παραγωγής και της κατανάλωσης όπως και η μαζική εξαγωγή προϊόντων σε μεγάλες αποστάσεις συνέβαλαν στη θεαματική αύξηση των παγκόσμιων εκπομπών.

Ο δεύτερος λόγος συνδέεται με τα θε-

μέλια της συνεργασίας για το κλίμα και την προσέγγιση του προβλήματος ως αμιγώς περιβαλλοντικού, με αποτέλεσμα να προκριθούν τεχνικές λύσεις. Το θεσμικό πλαίσιο για το κλίμα θεμελιώθηκε σε ένα πρότυπο που είχε εγκαινιάσει λίγο νωρίτερα η περιβαλλοντική συνεργασία για την αντιμετώπιση ενός άλλου παγκόσμιου προβλήματος, της προστασίας της στιβάδας του όζοντος, που απέδωσε καρπούς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, βοήθησε το γεγονός ότι αφορούσε έναν μόνο βιομηχανικό κλάδο, τη χημική βιομηχανία, και βρέθηκαν γρήγορα υποκατάστατες ουσίες για τα επιβλαβή χημικά. Επιπλέον, συμφώνησαν οι ενδιαφερόμενοι να τις χρησιμοποιήσουν και, στη συνέχεια, οι διεθνείς νομικές δεσμεύσεις άνοιξαν τον δρόμο για τη σταδιακή μείωση και τελικά κατάργηση της παραγωγής και κατανάλωσης επιβλαβών ουσιών. Στην αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος συνέβαλε και ένας επιπλέον

παράγοντας, η κατανόηση του προβλήματος από την κοινή γνώμη. Μια από τις άμεσες συνέπειες της τρύπιας του όζοντος είναι η ραγδαία αύξηση των μελανωμάτων, μιας μορφής θανατηφόρου καρκίνου του δέρματος. Έτσι, εκτός από τις κυβερνήσεις και τις επιχειρήσεις, συνεργάστηκε και η κοινωνία στην αντιμετώπιση του προβλήματος, καθώς αντιλήφθηκε τις επιπτώσεις σε ατομικό επίπεδο.

Η κατάσταση είναι διαφορετική στην περίπτωση της κλιματικής αλλαγής, και τούτο διότι η διαχείρισή της θέτει τεράστιες προκλήσεις για τις εθνικές οικονομίες. Δεν αφορά μόνο έναν, αλλά σχεδόν όλους τους κλάδους της οικονομίας, τη βιομηχανία, τις μεταφορές, την αστική ανάπτυξη, τη γεωργία και, κυρίως, την ενέργεια. Η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα απαιτεί δραστικές αλλαγές στον τρόπο που παράγουμε και καταναλώνουμε, στον τρόπο που ταξιδεύ-

Μικρές προσδοκίες σε άγριες τρικυμίες

1. ΜΙΚΡΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΣΕ ΑΓΡΙΕΣ ΤΡΙΚΥΜΙΕΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 06/11/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 06/11/2022

Σελίδα: 27

ουμε και μετακινούμαστε στις πόλεις, που θερμαίνουμε και δροσίζουμε τα σπίτια μας. Όλες αυτές οι αλλαγές θα επηρεάσουν τις εθνικές οικονομίες και τα κράτη θέλουν να προχωρήσουν με τους λιγότερους κλυδωνισμούς για την οικονομία τους. Γι' αυτό καθυστερούν την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. Από την άλλη πλευρά, η κοινή γνώμη δεν φαίνεται να κατανοεί πλήρως τους παράγοντες που συμβάλλουν στην πρόκληση του φαινομένου και ότι αυτοί συχνά συνδέονται και με τις δικές τους καθημερινές ατομικές επιλογές.

Τι μπορούμε να περιμένουμε λοιπόν από την 27η διάσκεψη για το κλίμα που θα ξεκινήσει σε λίγες ημέρες στην Αίγυπτο; Όχι πολλά. Λίγα κράτη έχουν επικαιροποιήσει τους κλιματικούς στόχους τους από πέρυσι, ενώ η υλοποίηση των συμφωνηθέντων στο Παρίσι το 2015 προχωρά με πολύ αργούς ρυθμούς. Ο πόλεμος στην Ουκρανία

και οι πολλαπλές αναταράξεις που προκάλεσε έδωσαν μια ακόμα δικαιολογία για την παράταση ζωής στα ορυκτά καύσιμα. Στο μεταξύ, η κλιματική αλλαγή ήδη προκαλεί τεράστιες καταστροφές όχι μόνο σε αναπτυσσόμενα αλλά και σε αναπτυγμένα κράτη. Το κόστος αντιμετώπισης αυτών των καταστροφών είναι δυσανάλογα μεγαλύτερο από εκείνο της πρόληψης. Αυτό όμως, όπως και ο χαρακτήρας του επειγόντος δεν φαίνεται να απασχολούν πολύ τις κυβερνήσεις τετραετίας παρόλο που η πανδημία του κορωνοϊού τούς έδωσε την ευκαιρία να προωθήσουν την ατζέντα της βιώσιμης ανάπτυξης και τη γρήγορη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας.

Η κυρία Εμμανουέλα Δούση είναι καθηγήτρια στο ΕΚΠΑ, Fulbright Visiting Scholar UC Berkeley Εδρα UNESCO για την κλιματική διπλωματία.